Nota Dierenwelzijn 2024

mei 2024

Inhoud

H1 Inleiding 3
H2 Dierenwelzijn in Heiloo 4
2.1 Visie 4
2.2 Doelstelling 4
2.3 Uitgangspunten 4
H3 Wettelijke taken 5
3.1 Zwerfdieren 5
3.2 In het wild levende dieren 5
3.4 Besmettelijke dierziekten 6
3.2 Destructie dode dieren 7
3.6 Overlastgevende dieren 7
3.7 Agressieve dieren 8
H4 Gerelateerd beleid 9
4.1 Dierenweide ‘t Beestenboetje 9
4.2 Honden 9
4.3 Gebruik van dieren bij evenementen 10

H1 Inleiding

Dierenwelzijn is een thema dat veel mensen aanspreekt. Dieren zijn waardevol. Niet alleen omdat zij het leven van veel inwoners verrijken. Ook - en vooral - omdat zij over een eigen, intrinsieke, waarde beschikken. Los van hun nut of noodzaak voor de mens. Dieren horen bij onze samenleving. Zij verdienen onze aandacht en zorg en hebben recht op bescherming; op dierenwelzijn.

Maar wat is dierenwelzijn?
Dierenwelzijn is een breed begrip dat op verschillende manieren geïnterpreteerd kan worden.

Belangrijke en internationaal gedragen criteria als parameters voor een goed dierenwelzijn zijn de vijf vrijheden zoals geformuleerd door Brambell:

- dieren zijn vrij van honger en dorst. Ze hebben gemakkelijk toegang tot vers water en een adequaat rantsoen;
- dieren zijn vrij van ongemak. Ze hebben een geschikte leefomgeving inclusief onderdak en een comfortabele rustplaats;
- dieren zijn vrij van pijn, verwonding en ziekte. Er is sprake van preventie en een snelle diagnose en behandeling;
- dieren zijn vrij van angst en stress. Er is zorg voor voorwaarden en behandelingen die geestelijk lijden voorkomen;
- dieren zijn vrij om normaal gedrag te vertonen. Ze hebben voldoende ruimte, goede voorzieningen en gezelschap van soortgenoten.

Bron: Dierenwelzijnsweb.nl / Brambell Committee 1965 / Uitwerking Britse Farm Animal Welfare Council 1993

Deze criteria en voorwaarden bieden belangrijke handvatten in het oordeel over dierenwelzijn. Het betekent overigens niet dat wanneer een dier een keer pijn heeft of een ziekte onder de leden, er meteen sprake is van een slecht dierenwelzijn. Het zijn negatieve ervaringen en prikkels waar ook dieren in de natuur niet altijd van gevrijwaard zijn. Het gaat in deze steeds om de frequentie, de duur en de intensiteit als gevolg van het menselijk ingrijpen en handelen.

In 2013 is de eerste Nota Dierenwelzijn van de gemeente Heiloo vastgesteld. Sinds die tijd is de wetgeving gewijzigd en hebben er aanpassingen plaatsgevonden in de dierenopvang. In deze nota daarom een actualisatie.

Leeswijzer
In hoofdstuk 2 staan onze visie op dierenwelzijn en de doelstelling van deze nota centraal. In hoofdstuk 3 komen de wettelijke taken die de gemeente op het gebied van dierenwelzijn heeft aan de orde. Per taak wordt aangegeven op welke wijze deze wordt uitgevoerd en welke maatregelen er eventueel genomen worden om de uitvoering ervan te verbeteren. In hoofdstuk 4, tot slot, benoemen we een aantal onderwerpen waar dierenwelzijn aan gerelateerd is, maar de gemeente geen wettelijke verplichting voor heeft.

H2 Dierenwelzijn in Heiloo

Op basis van de landelijke wet- en regelgeving op het gebied van dierenwelzijn, de landelijke nota dierenwelzijn en de 'aanbevelingen gemeentelijk dierenwelzijnsbeleid' van de Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Dieren, hebben wij de volgende visie, doelstelling en uitgangspunten voor het dierenwelzijnsbeleid van gemeente Heiloo ontwikkeld.

2.1 Visie

Wij streven zorg voor en bescherming van dieren binnen de gemeentegrenzen na. Onder dierenwelzijn verstaan wij dat de grenzen van het aanpassingsvermogen van dieren niet overschreden worden. Dieren moeten vrij zijn van honger, dorst, onjuiste voeding, pijn, verwonding, ziekte, angst en chronische stress en vrij zijn om een natuurlijk, soorteigen gedragspatroon te kunnen hebben.

2.2 Doelstelling

Wij stellen ons tot doel om het welzijn van dieren binnen de gemeentegrenzen te borgen.

2.3 Uitgangspunten

- *Het uitvoeren van wettelijke taken*

De wettelijke taken die de gemeente op het gebied van dierenwelzijn heeft, vormen de basis van wat we kunnen doen om het welzijn van dieren binnen de gemeentegrenzen te borgen.

- *Het uitvoeren van aanvullend beleid*

Hoewel de wettelijke taken de basis vormen, zijn er onderwerpen waarbij dieren betrokken zijn, waar de gemeente geen wettelijke verplichting voor heeft, maar die we voor de volledigheid toch willen benoemen. Het gaat hierbij om onderwerpen waar de gemeente vanuit een andere invalshoek dan dierenwelzijn beleid voor heeft ontwikkeld, maar waar dierenwelzijn gerelateerd aan is.

H3 Wettelijke taken

De gemeente heeft op grond van landelijke wet- en regelgeving een aantal taken die betrekking hebben op dieren en hun welzijn. In dit hoofdstuk wordt per taak beschreven hoe wij invulling aan de uitvoering geven. Tot het uitvoeren van deze taken zijn wij wettelijk verplicht.

3.1 Zwerfdieren

Wettelijke taak
De gemeente is volgens de Wet dieren verplicht om hulpbehoevende dieren de nodige zorg te verlenen. Verder is de gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek (boek 5, artikel 8 lid 3) verplicht om een gevonden dier minimaal twee weken op te vangen en te verzorgen. Als de eigenaar van het gevonden dier zich niet binnen twee weken meldt, is de gemeente bevoegd om het dier in eigendom over te dragen aan een ander. Mocht dit uitgesloten zijn, dan is de burgemeester bevoegd om het dier te laten afmaken. Van de bewaartermijn van twee weken mag worden afgeweken als het dier slechts met onevenredig hoge kosten kan worden bewaard, of afmaking om geneeskundige redenen vereist is. De bewaarplicht geldt voor alle dieren die binnen de gemeentegrenzen gevonden worden en vermoedelijk een eigenaar hebben (gehad). Sinds 1 april 2013 bestaat er een chipplicht voor honden. Deze chipplicht draagt bij aan het opsporen van eigenaren bij gevonden dieren. Hierdoor is het aantal zwerfhonden gedaald. Het chippen van katten is niet in de wet opgenomen, maar kan op vrijwillige basis plaatsvinden.

Hoe geven wij invulling aan de uitvoering van de wettelijke taak?
Voor de opvang van zwerfdieren heeft Gemeente Heiloo samen met de regiogemeenten, dienstverleningsovereenkomsten afgesloten met de Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland (Dierenbescherming) voor het vervoer van dieren, met de Stichting Dierentehuis Alkmaar (Dierenbescherming) voor de opvang van katten en honden en met de Stichting Knaagdiercentrum (Dierenbescherming) voor de opvang van knaagdieren en konijnen. De gemeenten betalen voor de genoemde diensten een vergoeding. De dierenopvangorganisaties bewaren en verzorgen gevonden dieren en zoeken een nieuwe eigenaar.

Op de website van de gemeente wordt naar de opvangorganisaties doorverwezen bij vondst van een zwerfdier.

Wat dragen we bij?
Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland, Stichting Dierentehuis Alkmaar en Stichting Knaagdiercentrum ontvangen van de gemeente een jaarlijks bedrag op basis van de overeenkomst.

3.2 In het wild levende dieren

Wettelijke taak
In de Wet natuurbescherming is een algemene zorgplicht opgenomen voor wilde dieren.
Verder heeft een aantal soorten een beschermde status. De gemeente is volgens de wet verplicht om bij het voorbereiden of uitvoeren van ruimtelijke ingrepen te voorkomen dat dieren opzettelijk worden verontrust of gedood. De Wet natuurbescherming bevat een lijst van beschermde planten- en diersoorten.

Hoe geven wij invulling aan de uitvoering van de wettelijke taak?
Het vervoer van gevonden wilde dieren maakt onderdeel uit van de dienstverleningsovereenkomst met de Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland.

Voor de opvang van vogels, hazen en egels maakt de gemeente gebruik van de diensten van diensten van de Wildopvang Krommenie (Dierenbescherming).

Bij werkzaamheden buiten, werken de gemeente volgens de gedragscode Flora- en Faunawet bestendig beheer en onderhoud groenvoorziening van Vereniging Stadswerk Nederland en brancheverenigingVHG. Dit betekent dat de groenmedewerkers tijdens hun onderhoudswerk zorgvuldig omgaan met (de mogelijke aanwezigheid van) dieren. De gedragscode geeft aan hoe medewerkers dat moeten doen. Verder wordt er standaard een flora- en faunaonderzoek gevraagd als onderdeel van ruimtelijke procedures bij initiatieven die effect kunnen hebben op natuurwaarden.

De gemeente sluit jaarlijks in maart en april ‘s avonds en ’s nachts de Kuillaan af om padden tijdens de paddentrek de kans te geven om veilig de weg over te steken.

Padden komen soms in straatkolken terecht waar ze niet meer zelfstandig uit kunnen kruipen. Door een eenvoudige voorziening aan te brengen in de straatkolk kan de pad weer uit de put komen. In 2024 wordt gestart met het aanbrengen van deze voorzieningen.

Als het gaat om in het wild levende dieren heeft de provincie een grote rol op het gebied van flora en fauna, beheer, schadebestrijding en de jacht op dieren. Daarbij staat de duurzame instandhouding van diersoorten centraal.

In het Groenbeleidsplan worden ambities uitgewerkt om de biodiversiteit verder te versterken.

Wat dragen we bij?
Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland ontvangt van de gemeente een jaarlijks bedrag op basis van de overeenkomst.

De Wildopvang Krommenie ontvangt van de gemeente een jaarlijks bedrag op basis van de overeenkomst.

Verder zijn er afspraken met dierenartsen over de kosten die ze maken bij noodbehandeling van dieren zonder eigenaar.

3.4 Besmettelijke dierziekten

Wettelijke taak
De burgemeester heeft volgens de Wet dieren de wettelijke taak om:
- kennisgeving van een besmettelijke dierziekte onmiddellijk door te geven aan de verantwoordelijk minister;
- de door de minister nodig geachte maatregelen om de dierziekte te bestrijden zo spoedig mogelijk te nemen;
- medewerking te verlenen bij het plaatsen en verwijderen van waarschuwingsborden en kentekenen en bij het ter beschikking stellen van ontsmettingsmiddelen;
- een bevel uit te vaardigen dat dieren moeten worden vastgelegd of opgesloten.

Hoe geven wij invulling aan de uitvoering van de wettelijke taak?
De GGD Hollands Noorden is voortdurend alert op het voorkomen, opsporen en bestrijden van infectieziekten door middel van registratie van infectiegevallen, surveillance en bron- en contactonderzoek. Daar waar infectieziekten worden geconstateerd die overgedragen kunnen worden door dieren, spoort de sector in samenwerking met de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de bron op om verdere verspreiding tegen te gaan. Zodra deze gevonden

is, voert de NVWA de daadwerkelijke bestrijding (zoals het ruimen van dieren) uit. De gemeente verleent hierbij waar mogelijk haar medewerking.

Wat dragen we bij?
De financiering van deze taak is verwerkt in de gemeentelijke bijdrage per inwoner aan de gemeenschappelijke regeling GGD Hollands Noorden (opgenomen als gemeentelijke begrotingspost).

3.2 Destructie dode dieren

Wettelijke taak
De gemeente is volgens de Wet dieren verplicht om een regeling te treffen ten aanzien van kadavers van (huis)dieren in de openbare ruimte.

Hoe geven wij invulling aan de uitvoering van de wettelijke taak?
Het verwijderen van kadavers uit de openbare ruimte maakt onderdeel uit van de dienstverleningsovereenkomst die de gemeente heeft afgesloten met de Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland. De dierenambulance verwijdert dode dieren uit de openbare ruimte, vervoert deze en biedt ze aan ter destructie. Honden en katten worden eerst tijdelijk opgeslagen in afwachting of de eigenaar zich meldt. De dode dieren worden door de dierenambulance gecontroleerd op een chip, zodat de eigenaar indien mogelijk op de hoogte wordt gebracht.

Wat dragen we bij?
Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland ontvangt van de gemeente een jaarlijks bedrag op basis van de overeenkomst.

3.6 Overlastgevende dieren

Wettelijke taak
De gemeente heeft volgens de Flora- en faunawet (inmiddels opgenomen in de Omgevingswet) een verantwoordelijkheid voor alle dieren die binnen de gemeentegrenzen leven. Als de gemeente met klachten wordt geconfronteerd over overlast door dieren wordt van haar verwacht dat zij maatregelen neemt om de (vermeende) overlast te bestrijden, die bij het dier het minste leed veroorzaken.

Binnenshuis, of aan de woning gaat het vooral om kakkerlakken, oven- en zilvervisjes en wespen. De gemeente heeft dan geen wettelijke rol en particulieren dienen dan zelf een dierplaagbestrijder in te schakelen. Daarnaast is er dierplaagbestrijding buitenshuis. Dan gaat het bijvoorbeeld vooral om ratten, muizen, en de eikenprocessierups. De gemeente heeft een wettelijke plicht om plaagdieren die een bedreiging voor de volksgezondheid en -veiligheid vormen te weren en te bestrijden.

Hoe geven wij invulling aan de uitvoering van de wettelijke taak?
Wanneer de volksgezondheid in het geding is, kan de gemeente ingrijpen. Hiervoor wordt veelal een gespecialiseerd bedrijf ingeschakeld.

Verder houdt de gemeente inspecties op locaties waar de eikenprocessierups mogelijk aanwezig is. Zit er een nest met rupsen in een boom op openbare gemeentegrond, dan haalt de gemeente het nest met rupsen zo snel mogelijk weg. Wie zelf een nest ziet kan dit melden bij de gemeente. Gaat het om een boom op niet-gemeentegrond, dan is melden bij de gemeente ook de beste optie. De gemeente haalt het nest zelf weg of neemt contact op met de beheerder als het bijvoorbeeld om een natuurgebied gaat.

Soms ervaren inwoners overlast door broedende meeuwen. Het gaat dan meestal om meeuwen die op platte daken broeden. Het is aan de eigenaar/eigenaren van het betreffende gebouw om maatregelen te treffen om voorafgaand aan het broedseizoen te voorkomen dat meeuwen op het dak gaan broeden. Verstoring door het weghalen van nesten of eieren is niet toegestaan.

3.7 Agressieve dieren

Wettelijke taak
De eigenaar van een hond is verantwoordelijk voor het gedrag van de hond. Indien blijkt dat de hond zich gevaarlijk of hinderlijk gedraagt, zoals bijten, dan kan vanuit de overheid ingegrepen worden. De verantwoordelijkheden rondom het ingrijpen bij bijtincidenten liggen dan primair bij het gemeentebestuur. De burgemeester heeft volgens de Gemeentewet de bevoegdheid om bij verstoring van de openbare orde door agressief gedrag van een hond, deze in beslag te nemen. In beslag genomen honden ondergaan een test die wordt afgenomen door gedragsdeskundigen. Als uit de test blijkt dat de hond abnormaal agressief is, zal hij gedood worden.

Indien het college een hond in verband met zijn gedrag gevaarlijk of hinderlijk acht, kan het de eigenaar of houder van die hond een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen voor zover die hond verblijft of loopt op een openbare plaats of op het terrein van een ander. Als dat gebod wordt overtreden dan kan daarop gehandhaafd worden. De politie kan, in overleg met de Officier van Justitie, een hond in beslag nemen.

Hoe geven wij invulling aan de uitvoering van de wettelijke taak?
De Stichting Dierenambulance Kennemerland kan worden ingeschakeld om agressieve dieren op te halen. Indien voor het vangen van een dier gebruik moet worden gemaakt van een verdovingsmiddel dan zal de dierenambulance een beroep doen op de politie.

Wat dragen we bij?
Stichting Dierenambulance Noord-Kennemerland ontvangt van de gemeente een jaarlijks bedrag op basis van de overeenkomst.

H4 Gerelateerd beleid

Hoewel de wettelijke taken de basis van deze nota vormen, benoemen we in dit hoofdstuk een aantal onderwerpen waar de gemeente geen wettelijke verplichting ten aanzien van dierenwelzijn voor heeft. Het gaat hierbij om onderwerpen waar de gemeente vanuit een andere invalshoek dan dierenwelzijn beleid voor ontwikkelt en uitvoert, maar waar dierenwelzijn gerelateerd aan is.

4.1 Dierenweide 't Beestenboetje

Dierenweide 't Beestenboetje, gelegen in het gemeentebos aan de Ter Coulsterlaan, heeft als doel om inwoners, in het bijzonder kinderen, te laten kennismaken met verschillende dieren.

Wat is de relatie met dierenwelzijn?
Dierenweide 't Beestenboetje is zelf verantwoordelijk om aan de wetgeving omtrent het houden van dieren te voldoen.

4.2 Honden

In de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) zijn de volgende bepalingen ten aanzien van honden opgenomen:

artikel 2:57 Loslopende honden	Dit artikel stelt dat het niet is toegestaan om een niet aangelijnde hond te laten verblijven of te laten lopen op plaatsen die hier niet door het college voor zijn aangewezen. Van dit verbod zijn eigenaren of houders van blindengeleidehonden en hulphonden uitgesloten.
artikel 2:58 Verontreiniging door honden	Dit artikel beschrijft dat degene die zich met een hond op een openbare plaats begeeft verplicht is om ervoor te zorgen dat de uitwerpselen van die hond onmiddellijk worden verwijderd.
artikel 2:59 Gevaarlijke honden	Indien de burgemeester een hond in verband met zijn gedrag gevaarlijk of hinderlijk acht, kan hij de eigenaar of houder van die hond een aanlijngebod of een aanlijn- en muilkorfgebod opleggen voor zover die hond verblijft of loopt op een openbare plaats of op het terrein van een ander.
artikel 2:59a Gevaarlijke honden op eigen terrein	Ook voor een hond die op eigen terrein wordt gehouden kan een muilkorfgebod worden opgelegd.

Wat is de relatie met dierenwelzijn?
Hoewel de bepalingen m.b.t. honden primair tot doel hebben om hondeneigenaren en hun dorpsgenoten zonder ergernissen en overlast te laten samenleven, raken zij het dierenwelzijn. Bijvoorbeeld waar het gaat om aanlijnen en uitlaatgebieden. Honden mogen in Heiloo alleen loslopen in de losloopgebieden aan de rand van de gemeente. Op de overige plaatsen moeten zij worden aangelijnd. Er is in Heiloo een tiental losloopgebieden aangewezen. Op de website is een kaart te vinden met de losloopgebieden.

4.3 Gebruik van dieren bij evenementen

Het gebruik van dieren tijdens evenementen van derden wordt ontmoedigd. Tijdens eigen evenementen van de gemeente worden geen dieren meer gebruikt.

Wat is de relatie met dierenwelzijn?
Bij het inzetten van dieren voor vermaaksdoeleinden kan geen sprake zijn van dierenmishandeling. Ook wanneer er geen sprake is van dierenmishandeling kan een evenement onderdelen bevatten waarin op een ruwe of weinig respectvolle wijze met de betrokken dieren wordt omgegaan. Roofvogels horen thuis in de vrije natuur. In gevangenschap kunnen de vogels hun natuurlijk gedrag niet vertonen. Ze krijgen nauwelijks de kans om te vliegen, mogen niet op een prooi jagen en hebben niet de mogelijkheid om in vrijheid een partner te zoeken en nest met jongen groot te brengen. Tijdens shows moeten de dieren kunstjes doen in een onnatuurlijke omgeving te midden van een mensenmassa. Dit alles is tegengesteld aan hun natuurlijk gedrag.